

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Caput XV. De Materia Voti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Cap. XIV. De Eo, cui fit Votum: 145

Perpetu:
ceptio:
nem, pro-
animi
c tacite
circum-
locutio:
nem, a n.
si tanti-
nt, vi-
ntiam,
tie fin-
i igno-
lenem
odice
a voti,
am fa-
el Mi-
carni-
ab eis
s: nec
a parte
immu-
onco-
scurat,
n huic
venias
enemis
a non
possit:
putat-
osyne
vebat
anti sic
tiam,
par-
rep-
trem-
forte
poni
posse-
tatio-
An
ata ut
ulam
, quo
habui
ta res
olom
el et
llam
sita-
adscit
Ami-
lum
Lett.
ario
ffio-
an-
nes

aditiones speciem suam, & essentiam trahunt; Corrisa vero ad essentiam promissionem non pertinet causa solum impulsa. Hinc, si vocasire Neapolim, quia credis in esse corpus sancti Nicolai, currit votum: quia error in causa finali; at verò si addeset Laureti tuus ille amicus, cuius fortè occasione peregrinationem vovisti, certe voti vincere teneris; quia amici visitatio solum sic causa motiva.

11. Quid si sancta Domus Lauretana alijs, v.g. translatum est, vel corpus modò dictum sancti Nicolai alijs invenerit? Respondeo, si multum, seu nosabiliter in loco plus dilatata, & quam à te distat Civitas Neapolitana, & Lauretana, inveniretur, sane dissolvetur votum: si parum item, sed obligabit, ut ex modo dictis à num. 4. colligitur.

12. Hac doctrina probat non solùm, si dicta causa finalis non adiut, seu ignoratur tempore, voti, votum non obligat, sed etiam illa esset post factum votum, etiam si illam intendit, & adesse scivisler votens. Quare statim votus finis vovendi peregrinationem Lauretanam fuit ut Virginem salutares, si casu Laureti deficeret sancta Virginis Domus, deficeret & Votum.

13. Quod si affuerit duo fines principales, v.g. visita

rio Virgini, & confessio facienda cum docto Confessario Laureti morante, deficiat autem alterutrum ex his, vel in altero erretur, non valebit votum, si per modum unius, vovisti; quia jam tuus finis deestat si non per modum unius, sed separatum, valebit: quia jam conatur alter ex finibus, qui cum sit principalis, sic mitatem voti latit communicabit. Quod si alter finis dependentia ab altero fuerit intentus, certè clangueret eo, quo ei dependentia, clangueret, & votum: Exemplum est in promissione, quam cum voto emitis Episcopus Trègencis cap. Magna, de voto, de Hierosolymitana, peregrinatione, anno obtinendam libertatem suam Ecclesia a Comite Campaniae, ibidem commotante; ut enim mortuus cum illi perlatum fuit, fuit & nulla iudicata promissa. Dices, ac Pontifex illud votum commutavit, ergo, iudicatum fuit validum. Respondeo cum Sanchez lib. 4. Decap. 2. num. 43, commutasse Pontificem ab dubium, quod peregrinatio promissa fuerit independenter ab auxilio Comitis, vel ad maiorem conscientiae securitatem.

14. Quia ratione autem dignoscendum, causam finalis sit, an motiva? Aliam regulam non habeo, nisi n. 8. insinuamus, nempe id ex circumstantiis, & praesertim ex animo votensis à prudenti esse dijudicandum: nam intendit votens est ita affectus ad unum finem, qui videtur minus principalis, ut ipsi maxime præcepit.

Quo modo error irrilevit, vel non irrilevit votum solemnis professionis, item Matrimonium, vide in superiori: *bus de juram. cap. 3. §. 5. a. n. 25.*

CAPUT XIV.

De Eo, cui fit Votum.

1. **I**ste est Deus, quem per vota recognoscimus: & ab omnium auctore impetrare bona quæpiam intendimus. Ita Sanct. Thom. 2. 2. quisi. 88. art. 4. 5. Quid si quis opus bonum Sanctis promittat, duplice modo gerere potest. Ita idem ibidem, & passim. Doct. Primo, ut ipsi testes voti, vel media佐es, seu intercessores apud Deum; & tunc quia principaliter Deus est, qui hi promisit, votum in omni proprietate nominabatur. Secundò, ut ipsi immediate colantur, spectata eorum excellentia, & spectata beneficis per ipsos aliqui concessis; & tunc quia promissio ipsiis Sanctis principaliter præstat, propriè votum non est, sed late, & proportionaliter, non tamen illicitum est sic votare; huius enim ipsi possunt orari, immò adorari, propter propriam dignitatem per cultum Dulie; ita & propter eandem pollutum ipsiis promissiones: honorum

Parte I.

operum fieri quæ omnino servandæ sunt; nam secundus committeretur peccatum, specialiter confitendum contra similitatem Sanctis debitam. Certè, sicut licet nobis pater promissionem humanam, & politicam aliquod bonum opus homini spondere, ut: *Promitto tibi me jejunum.* Cur non ita licet? & Sancti? Ita Nau. c. 12. n. 15. in libro.

2. Dixi (is sole esse Deus) ut innuerem, Deum esse ordinarium finem principalem votentium, quare cum in professione Religiorum dicitur votum fieri coram Deo, Sanctis, & Praes. Deus est, cui propriè fit votum. Sancti sunt intercessores, vel mediatores, vel testes. Praesulatus est, vel item testis, vel ut Minister acceptans loco Dei. Ita D. Thom. Sanct. Azor. Suar. Bon. Val. apud Castr. tom. 3. tra. 15. d. 1. p. 7. n. 2.

CAPUT XV.

De Materiâ Voti.

1. **M**ateria Voti possibilis esto, honesta, non indiferens, ne impudens majus bonum, quæ in sequentibus breviter endabimus.

§. I. Materiam Voti possibilem esse aperit.

1. **J**N potestate votentis id, quod quis votet, esse debet: quia impossibilium nulla est obligatio. Ita Sanct. Thom. 2. 2. q. 88. art. 2. aliquem communiter. Si quis tamen videns rei impossibilitatem, illam voveat, non puto peccatum mortaliter, Dei enim iusta iactura gravis haec non videtur esse. Ita Castro Palt. 3. tr. 14. de voto, d. 1. p. 9. §. 1. num. 14. Hinc votum de facto alieno, de non moriendo, de non peccando, neque mortaliter, neque venialiter, & similia perinde se habent, ac si non fuerint emissa. Solum in primo diligentia adhibenda tibi erit, ut aliis faciat rem à promissam, is enim bonus sensus est illius voti. Simile quid in secundò, si intenderis non dare causam morti. In tertio an saltem obligeris ad partem, nempe ad non peccandum mortaliter, quod in tua est potestate, & alia qua ad hoc votum de non peccando pertinent, quia tale votum raro omitti solet, vide apud Doctores ibid. a. n. 6.

3. Quid de votente, dicitur, quæ separatum possibilia sunt, unum impossibilia, v.g. Si quis pro die hoc Dominicano voveat se inservitum Hospitali; & pro eodem se auditurum Confessiones: Respondeo, si simul per modum unius vovit, quasi utrumque omnino voluerit exerci, certè impossibilia vovit, atque adeò neutrum jure vovit; At si simul, sed separabiliter, dico debere unum eligere, sed cum distinctione, nam si unum ex his est de meliori bono, quam alterum, illud de meliore valebit, & erit observandum, ita Sanchez in Dec. lib. 4. c. 5. n. 23. majus enim bonum à Deo acceptari præsumitur: quod si utrumque votum aequaliter, vel quasi aequaliter continet bonitatem, alterutrum licebit eligere, & observare, altero neglecto; quia tunc nulla est urgens ratio pro uno determinato. Ita Sanchez, ibid.

4. Nota, posse continere, ut non simul, sed prius, v.g. hæc factum fuerit votum de uno, v.g. de inserviendo Hospitali, & hodie de altero, v.g. de audiendis confessionibus, quid erit tunc dicendum? Astero sive memor fueris prioris voti, sive immemor, valere prius votum, & sic in exemplo allato, valere illud de serviendo Hospitali, illudque esse servandum. Ratio est, quia prius illud jam fuit absolute validum, sicutque obligationem induxit, ergo non potest à superveniente deici.

5. Sanchez lib. 4. in Dec. cap. 5. num. 24. aliquæ docent, quando votum posse, factum, v.g. hodie, est majoris Dei obsequij, quam votum antea factum, v.g. hæc, prævalexe posterius, ut potè Deo gratius, ac negligi debere prius, solum si sit dubium. Quodnam sit majus

N bonum.

bonum, prævalere, observandūque esse prius. Vnde vides in exemplo de famulatu in Hospitali, heri promisso, & de auditione Confessionum promisso. Hodie, quia certum est auditionem esse meliorem famulatu, consequenter dicendum fore auditionem esse eligendam non famulatum. Ita quidem Sanchez, & Ratio est (inquit) tum quia illud votum, v. g. serviendo in Hospitali non valet, quia est impeditivum majoris boni; tum quia concurrentibus duobus præceptis gravius est observandum; cùm ergo in casu nostro concurrente duo vota, qua sunt præcepta privata, gravius, seu melius est observandum.

6. Verum, huic doctrina non acquiesco: quia semper prævalet, ut dictum est, prior obligatio, qua certò possider contra secundam promissione. Ad primationem in contrarium respondeo ex ipso Sanchez lib. in Dec. cap. 8. num. 40. qui tradit hanc regulam: Quando votum includit aliquod bonum, v. g. statum Religionis laxioris, quod est sufficiens ipsius voti materia, quamvis illud perfectior bona excludat, v. g. excludat statum Religionis strictioris validum est, quia materia illa promissa, v. g. perseverantia in dicta laxiore Religione est sufficiens voti materia respectu status imperfectioris, quem tum vovens habebat, qui est esse in seculo, atque est res consilij. Est igitur impeditivum majoris boni quod invalidat votum, non esse impeditivum boni majoris cujuscunq; sic enim nulla ferè vota valent, cùm semper sit invenire majus aliud bonum, quam sit votum factum. Sed est esse impeditivum majoris boni, quod vovens habeat tunc, cùm vovet; ut si quis dum est Religiosus in Religione observanti, velle vovere aliam non est observantem. Hac doctrina ipsius Sanchez posita, si sublimo, sed servire hospitali non est impeditivum majoris boni, quod habeat vovens tunc cùm vovet, melius enim est servire, quam otiosum esse ergo validum erit votum, licet sit impeditivum auditionis Confessionis: sicut erat Religiosus laxior impeditiva strictioris. Si ergo est validum, quo modo à superveniente promissione invalidari poterit? Non ergo interim, cessaret votum, si supervenientia ergens necessitas, sive corporalis sive spiritualis, ut *infra* dicetur, & iterum non nego posse ipsum voventem, si velit, prius votum famulatus, commutare in auditionem confessionum, ut potè in melius bonum, secundum communem doctrinam afferentem licet cuiusque suum votum commutare in melius. De quo gratius, solum assero valere illud prius votum.

7. Ad secundam rationem, neganda est minor argumenti: Falsum enim est concurrere deo vota, prius enim solum est verum votum, quod obligationem sine impedimento in voente peperit; posterior vero, cùm sit incompossibile cum priore, obligare non potest; atque adeò præceptum privatum non est: Immo hæc posterior promissio posset dici esse impeditiva majoris boni; impedit enim, si executioni mandare, illud prius, ad quod invenitur ex privato præcepto obligatus: sicut enim si voveres, seu promitteres Religionem ingredi, contra præceptum charitatis subvenienti tuo patri extremitate indigenti; non valeret promissio, quia hæc est contra præceptum obligans; ita in casu nostro, quia promissio posterior pariter contra præceptum est, scilicet contra votum, jam, ut probatum est, obligans, nequam alet.

S. II. Materia Vot: oportet honestam esse, non indifferentem.

1. **B**onam, honestamque debere esse votorum materia: inde conatur, quia debet esse de re Deo grata: scilicet eam Deus acceptare non poterit: nam propterea potest esse etiam de re aliis præcepta. Ita S. Thom. 2. 1. quæst. 88. art. 2. Quid de re indifferenti, quæ est illa, cuius executio non magis est utilis ad vitam aeternam, quam ejus privato? Respondet, neque illam Deus

acceptabit, ut potè ut sic incapacem divini cultus, & obsequi. Quamvis rem indifferentem, ut item venialiter malam, vovere putem nisi veniale, siquidem gravis esse iugis non videtur: nam rem graviter malam vovere, certum est esse duplex peccatum mortale: alterum contra virtutem oppositum: alterum contra Religionem; cum sit peculiaris Dei iugis velle voto firmare peccatum.

2. Ex his advertis, differentiam juramenti promissori, quod homini fit, & voti, seu juramenti, quod fit Deo. Illud enim potest esse de re indifferenti, quia homo, cui sèpè placet, quod non est melius, rem indifferentem acceptat; hoc vero non ita, quia Deus non acceptat, nisi illud quod sibi gratum est, sive cultus capax. Neque obstat, si juramento illo promissorio homini, invocari Deum, invocatur enim solum, ut testis, non acceptatur.

3. Duo hæc explicationem postulant. Primo: An manus, vel est indifferentis adjunctis à vovente materia bona, illam viter, irriter quo votum. Secundo: An è contra bonus suis materiali indifferentem afficiens, illam votum capacem reddat.

Quidam Primus: Sint haec duas regulæ, ex Sanch. lib. 4. in Dec. cap. 6. num. 11. Quoties finis, sive mortaliter, sive etiam venialiter malus, sive solum indifferentis, ita adjungitur à vovente materia promissæ, ut verè sit finis ipsius promissæ materia (id quod fit, quando vovent intendit per illam rem, quam promisit, obtinere aliquod malum vel solum indifferentis) toties ultra peccatum, quod forte invenitur in illa materia, votum est irritum. Ratio est, quia tunc res redditur mala ex illo pravo fine, atque adeò non acceptabilis. Sic est, si quis voveret elemosynam date pauperi, ut per illam pauper usuras exerceret, vel ut potens esset ad occidendum inimicum, & simili.

4. Regula secunda: Quoties finis malus additur ipsi voto, remanente re promissæ in sua honestate, votum est validum; quia tunc materia ipsa bona est unde & à Deo acceptatur: id autem tunc accidit, cùm vovent non intendit ut ipsi res promissa, sed solum ipso voventi ad obtinendum sibi malum, v. g. si quis voveret elemosynam pauperi, tam multis, ut id audientes, vanam astutiam concipient de virtute voventis; valer votum, quia res promissa nulla inficit pravitatem paupera; & solum ipse voventi actus ad finem illum malum dirigitur.

5. Una est sive exceptio, sive declaratio. Nam si ipsum votum emittitur, atque adeò ipse actus voventi ordinatur, ut obtineatur à Deo malus quicquam finis; tunc quia hoc Deo gratium esse non potest, irritum erit, ut supra diximus; quare si voveret quis dare elemosynam, ut obninet à Deo potius puerilla, vel inimicum occidere, & c. invalidè voveret. Idemque est, si voveret elemosynam, ut obtinere à Deo vanam nō hominum existimationem: in quo notes per velim differentiam: nam modò n. 4. fuit validum votum factum ob vanam gloriam, quia votum non emulsum ad illam à Deo obtinendum; sed solum comitante ex actione voventi, illam vanitatem qui auctorabatur: at nunc ipsum votum concipiatur ad captandum à Deo vanitatem illam, que ingrata prorsus Deo est, & quidem si res Deo mortaliter ingrata per votum exorari intendantur, peccabit mortaliter: si venialiter ingrata, venialiter: qualis enim est finis, tale redat votum, necesse est.

Ex dictis cum eodem l. c. Si quis voveret rem bonam v. g. jejunium, ut ex bello iususto incolumis evadat; ut ex concubina filium suscipiat, ut ex ludo illicito, sed non iusto lucrum reportet, lucrum scilicet, ad quod restituendum ex nulla lege sit obligatio, validè vovet; quia esse incolumem, habere prolem, lucrum illud retinere; mala nequam sunt, nam ideo licet de effictibus gratias Deo agere. Contrà vero, si quis voveret; ut lucrum ex usuris, vel ludo iusto reportet, ut obtineat à Deo vires ad inimicum occidendum ut recuperet sanitatem

licitatem ad adulterandum; invalidè votet, quia habet
leatum in jūstūm, pollere viriūs ad occidendum, habere
licitatem ad adulterandum, mala sunt. Dic que ingratia.
Hac ex Sanchez, sed Castro Palauis mihi hīc magis
placet, ait enim, etiam in præcedenti casu non esse vali-
dum votum, quia neque in illo est votum de re bona le-
gitimū enim, ut relatum ad habenda prædicta, imbibit
alii medium ad illas, sic malum quid est.

Sed adhuc unus est casus, in quo est validum ejusmo-
dum votum, quando scilicet fit, non quidam ad habendos
alii effectus ex illis mediis, verū illis effectibus jam
habuit, sicut propter gratitudinem ad agendas gratias Deo
et illo filio, incolumente, luero. Tunc enim ex una parte
hæc non sunt mala ex se, & ex alia non intenduntur ha-
bent (jam enim sunt habita) pro prayo medio, à quo in
eala præcedente inficiebantur.

6. Vnum denique adverte cum eodem loc. cit. malum
quod apparet in ejusmodi votis, interdum non esse fi-
cilius conditionem; nam tunc valer votum, v. g. si quis
volet Religionem, si suus colligans in justus item vin-
cat, bonifice suis in justè potiatur, illa in justitia colli-
ganis non est finis voventis; pater, quia voventi mala
est, sed conditio, sensusque voti est: posito, quod
illud malum mihi eveniet. De Religionem voleo. Si
mille quid evenit aliquando in votō pecunia; nam si quis
volet: *Promitto ingredi Religionem, si adulterium*
committere, seu in penam quod commiserim, validè vo-
ter, quia sensus non est, quod ipse adulterium tanquam si-
ni velit, sed in penam sui sceleris Religionem velit
scipere.

7. Quid secundum, quid dicendum, si bonus finis
iungatur materie indifferente? Illamē voto aptam red-
deret, & sic de ea constabitne votum? Respondet, reddere
apam in eo casu, quo aliqua circumstantia facit, ut res
indifferens, grata Deo cōfādat, periculatque ad ejus obse-
quium. Ingetdi, v. g. vel non ingredi domum hanc, equi-
tar, vel non equitare, ruficari, vel non ruficari, res est
indifferens; si tibi ingressus, equitatio, ruficatio sit oc-
casio peccandi, dona manet talis occasio, honestum tibi,
gratianum Deo erit horum privatio. Quare tūcum votum
ad bonum hoc ordinetur, valeret votum: nam si à
te non ordinatur, remaneret in sua indifferētia res
peccati voti res illa, nec voti capaces erunt. Pari modo
votum ad obtinenda bona temporalia, quia finis est in-
differens, non valet: ut votum ad hanc obtinenda, ut illis
imperatis Deo gratia reddantur, validum est, quia hic
finis honestissimus est; & certè cūm Fideles vota propter
temporalia nuncupant, hoc posteriori, vel sicut modo se
gerit præsumant, non prætoti. Ita Sanchez. 7. n. 28.

8. Illud nonandum, ut res indifferens, modo dicō
ex bono hæc bona, debere esse aptam ad tales, bo-

nitatem, ut ita dicam, recipiendam. Ponit exemplum
Sanchez ibid. n. 5. & num. 13. in votente non præscindere
ut unius, vel exercere ludum agitacionis Taurorum in
Festu Sanctissima Virginis; hæc enim vota irrita ex se
sunt, nec relaxatione indigent, quia usq[ue] non præ-
scindere, & Taurum agitare, cum in Dei, vel Sancto
votum obsequium non cedant, materia est incapax bo-
nitalis.

9. Si quis vovert capita animalium non comedere
in honorem Sancti Ioannis, Baptiste, vel vestibus qui-
bustam vestiti, vel non nere die Sabbati in honorem
Virginis, & similia invalidè vovert: quia hæc sunt va-
nas & inutilia ad fines prædictos. At si propter aliquam
circumstantia hæc pertinenter ad aliquam virtutem,
utique valerent vota de istis. Si quis enim multum
aliceretur à cibo capitum animalium, si quis vestibus
illis se per humilitatem contempneret inderet, si quis
ab affectu nendi retardaretur, vel ab oratione, vel ab
exercitio spiritualibus validè ea vota conciperet: quia
hæc pertinenter ad virtutem abstinentia, humilitatis Reli-
gionis. Ipsum vestiti albo colore cedere in honorem
Virginis ut etiam vestiti colore ordinis alicuius Reli-
gionis, vergere in obsequium sancti Fundatoris, cor-

muniter homines prudentes existimant; nam propterea
votum de hujusmodi vestibus induendis communiter va-
lere canse. Ita Sotus lib. de iust. q. 1. art. 3. circa secun-
dam conclus. fæcēque Azor. p. lib. 1. t. c. 149. 5.

Quando dubitatur de Bonitate finis Voti.

10. Denique illud est hīc explicatu molestum, quid
sentiendum, quando dubium est, qualisnam sit finis ipse
principalis, bonisne, malus, an indifferens? Ut huic
difficultati faciam satis, recole, finem in voto esse posse
duplici modo. Primo, si quid, executione rei promissæ,
obtinetur intendantur, verbi gratia, per jejuniū intendit
quis obtinere, vel victoriam in tentatione prava, vel vin-
distam irimici, vel indifferētē corporis recreatio-
nem. Secundo, si quid non sit finis rei promissæ, sed
ipius voventis, quod alij dicunt, esse finem ipsius voti
ut quis promittat eleemosynam non quidem, ut ac-
quirat mediante illa, vanam gloriam (hoc enim modo
esse finis rei promissæ) Ned ut exerceat quidem alium
misericordie; ut illo actu intent vanè laudari à circum-
stantibus. Vides? Hic finis est ipsius voventis, ipsumque
afficit, non verò inficit a quā eleemosyna, qui etiam tunc
est actus bonus, si sc̄um comitanter ex illo vana gloria
captari intendit.

11. Iam verò communis doctrina est, in primo casu
esse invalidum votum, si finis est malus, vel indifferens,
quia tunc res promissa affecta illo fine, mala est, vel indif-
ferens, unde materia voti esse non potest.

Contrā validum est in secundo casu, quia res promis-
sa bona est, eto, illa comitans affectum sit malus malitia,
vel venialis, vel mortali, iuxta affectum ipsius voventis.

12. Non est igitur in hoc difficultate, ut supponimus,
esse nos certò de hujusmodi finibus, sed implicata diffi-
culty est, quando dubitamus. ut ergo clare procedatur,
distingue diligenter tria.

Vel enim primò agi potest, quando finis principalis
est unicus, & certò malus, vel certò indifferens, dubita-
tur autem, an hic afficit re promissam, an verò ipsum
voventem?

Vel secundò, quando finis idem principalis, pari mo-
do, in se unicus certò afficit rem promissam, sed dubium
est, an in se sit malus, vel indifferens, an potius sit bonus?
Dico (afficit rem promissam) nam si afficit solum vo-
ventem, etiam si finis sit certò malus, nec solum dubiè
mala, vel dubiè indifferens, jam diximus n. 11. validum
esse votum.

Vel tertio, quando duo sunt fines, à quibus moveri
principaliter votus potuit, alter certò bonus, alter certò
malus, vel certò indifferens, sed dubitatur à quonam ipse
motus ad votendum fuerit, ab hoc, an ab illo? Petrus,
v. g. certò votit Visitationem Lauretanæ Virginis, sed
dubit, motus principaliter fuerit à pietate erga San-
ctissimam Virginem, an à mera curiositate, an ab im-
pudico amore pueræ inibi habitantis?

13. His difficultatibus. Dico primò, Sanchez loc. cit. n. 28.
docere in primo casu valere votum, atque ad eo obligare,
quia certi sumus de voto, incerti de fine. Sed mihi vi-
deatur esse etiam probabile, nequaquam valere cum
Tancrèdi in q. mor. tr. 3. d. 4. q. 14. Ratio est, quia in
dubio, an finis ille cadat in rem promissam, an potius in
ipsum votentem, seu votum, jam dubitatur, an votum ha-
beat bonitatem, quæ de essentia voti, atque ad eo, an
ad sit votum. At ad illud, quod dubito, num sit votum,
non obligo, quia nunc prævalet mea certa libertas con-
tra votum dubium.

14. Dico secundò, cum eodem Sanchez ibid. c. 26. n. 24.
in secundo casu non valer votum. Ratio est, quia tunc
dubitatur de bonitate rei promissæ, & consequenter du-
bitatur, an bona sit, an mala; At operari cum hoc dubio
malum est.

Sed quid, si in hoc secundo casu dubitetur, an bona sit,
an indifferens? Respondeo adhuc non valere, quia in
casu hoc dubitatur, an Deus votum hoc acceptaverit,

N. dubita

dubitatur enim, an id habuerit essentiam voti, quæ est; esse de re bona.

15. Dico tertio, neque esse validum votum in tertio casu idque latius probabilitate; esto aliqui probabilitate etiam afferant, esse validum.

Ratio nostra probabilitatis est eadem, quam proddat atulimus; Si enim omnibus diligenter expensis ut certè à te semper supponimus; hinc, & in præcedentibus esse expendenda manet dubium, an motu fueris ad vovendum ex hoc bono, vel illo fine non bono, semper remanet dubitatio de constitutio essentia ipsius voti; ergo votum erit dubium, ergo non obligans, cum prævaleat certa libertas.

Dices, in hoc tertio case sumus certi de voto, sed incerti, qualisnam finis fuerit adhibitus: ergo prævaleret voto. Ita sentire videtur Sanchez loc. cit. cap. 7. n. 20. Respondeo: Nego nos certos esse de voto, quævis per verba illius exterioris fuerit explicatum: cùm enim dubitemus, an ejus modi promissio habeat bonitatem finis, de voti essentia, atque de ejus certitudine dubitamus; prævaleret ergo certa nostra libertas: nam verba illa solum materialiter se habent.

Replicas: Nemo præsumitur commissis delictum, ergo, quando est dubium, an voveris, v.g. Peregrinationem Lauretanam ex fine visendi amicam, vel viendi Sanctissimam Virginem; præsumis vovisse ex posteriore hoc fine; nam fecis, peccas, dum vovissem illam peregrinationem instaurare, ut turpem amorem fovere. Ita quis poterit ex illis Sanchez verbis, ibi (ut minus delictum præsumatur) argumenteri.

Respondeo, nos loqui, quando, omni præsumptione considerata, & omnibus expensis circumstantiis, adhuc remanet res dubia, enim dico, in foro conscientiae votum esse astimandum, non validum, quia non adest certè essentia voti. Esto igitur in foro exteriori, non me urgere possis ad votum propter dictam, vel quascumque alias præsumptiones, at in interno, cùm verè nesciam qualitatem finis, unde & nesciam, an commiserim delictum, necne, sum in eodem foro dubius de essentia voti: ergo illud exequendi nequaquam reus.

§. III. Materia Voti impeditiva majoris boni esse non debet.

1. **H**ujus generis tunc esse materiam Voti, cùm impedit majoris bonum: quod vovens actu habet, dixi per occasionem *supra*, §. 1. n. 6. Si quis ergo, dum est Religiosus strictæ regulæ, voveret Regulam laxiorum, certè nulliter vovet; quia Deo id quod meliorem bonitatem impedit, gratum esse non potest. Id quod satis sit in memoriam revocasse.

§. IV. Expenduntur quadam particularia Vota.

1. **P**otest, quia non raro negotium faciat dijudget, an majoris bonum emissum Votum impeditur, vel alia quædam peculiaria, id est nonnulla vota, quæ in controvèrsiam vocari solent, hinc examini subjiciam, & manifeste decebam.

Votum non vovendi.

2. Votum non vovendi absolute nullum est: Ita Azor. p. 1. 11. 14. q. 6. quia opponitur votorum emissioni, quæ Deo grata est. At votum non vovendi indiscretè, temerariè, sine consilio Confessarij, validum est; quia vovere cum tali cautela, honestam, & virtutem prudentiam sapit.

Non ludendi, & similium.

3. Vota non ludendi modestè, seu per Extrapeliam non recreandi, cibis delicatis non utendi, valent communiter, procedunt enim ex amore mortificationis, & penitentie, quæ melior est, quam illa, quamvis honesta, recreatio. Ita Sanchez tom. 2 de Relig. lib. 2. de Voto, c. 8. n. 8. & c. 40. dub. 5. n. 43. Dico (communiter) nam si ea recreatio, ludus, cibus, in

speciali casu essent assimilæ tuæ utiliora, Vota de abstinentia illis non valent, quia tunc bonum Deo gratius impedirent. Ita *Suar. ibid. n. 9.*

Par modo non valent, si emitterentur ab uxore, v.g. ob mestitiam, quam profiteri velit ob mortem viri; ut licet enim illa abstinentia, vel indifferens est, vel potius vanæ, nec Deo grata, votum non ludendi, ne fieri jauctura rei familiaris, valet ex Sanchez lib. 4. in decal. c. 7. n. 29. & meritò, quia actus virtutis est, nolle prodigere.

Contrahendi Matrimonium.

4. Votum absolutum contrahendi Matrimonium non valet, quia impedit celibatum, bonum, nimis melius. Ita *Suar. l. c. 9. n. 2. Laym. lib. 4. tr. 4. c. 2. n. 12. Sanch. lib. 1. de matr. d. c. 1. & in Decal. 8. n. 51. & 52. aliisque.* Votum contrahendi cum hac puella paupere, cum hac meretrici, &c. nec item valet, ex *Suar. d. c. 9. n. 8.* quia puellam esse pauporem non vincit majoris bonum celibatum. Excepte, si forte matrimonium est tibi necessarium ad vitandos tuos laplusi, vel esset necessarium ad prolem pro bono publico suscipiendam, vel ad ducendam puellam, quam data fide violasti in his enim casibus urget præceptum quod servare melius est, quam servare celibatum, quod est de consilio. Idem est, (at Bonacina) si sub conditione si voves. Si quasi ducam, ducam meretricem, vel pauperem; Ratio est, quia quandoquidem celibatum non servas, melius est, majorisque charitatis opus illis per tuum matrimonium, auxilium impendere.

Non acceptandi Prelaturas, vel Sacerdotium.

5. Votum non acceptandi Prelaturas, sacerdotales dignitates, validum est, si recta fuit intentione. Ita D. Thom. 2. 2. q. 18. 5. art. 1. & 2. aliisque, sicut enim primo a pfectu videatur impeditre majoris bonum, neppè Episcopatum, v.g. quia est status perfectior eo quem habet actu vovens; tamen propter humilitatem, mortificationem, & pericula debitum minus non exequendi, melius est ejus privatio. Hinc inferit *Suar. l. c. 1. n. 10. fin.* Votum non suscipiendi ordines & ritus esse, quia ordinis suscepit non affer illud periculum; at votum non suscipiendi beneficium, aut quodcumque regimine animarum, ratum est, quia in hoc voto dictum periculum adest. Sed certè puto etiam Votum non suscipiendi ordines validum fore, si finis sit humilitas, & reverentia, qualem respexit S. Franciscus, dum ad Sacerdotij gradum noluit ascendere. Quia ratione Superior possit nihilominus præcipere prædictis ejus modi munera vide *supra*, cap. 7. §. 3. n. 1. 3.

Inseruendi in perpetuum.

6. Votum inseruendi hospitali in perpetuum, quamvis te impedit ab ingressu in Religionem, quod est melius bonum, validum est, quia *supra*, §. 1. vers. ad prius; vidimus non debere considerari in hac materia quodcumque majoris bonum; sed illud, quod vovens habet actu, dum vovet: at certè melius est inserire hospitali, quam non inserire, seu domi sua cum libertate ostiandi permanere.

Præstandi hoc, & non aliud.

7. Votum præstandi hoc determinatum opus, non verò aliud, valeat, necne? Si quis, v.g. Deo promittat hanc, & non aliam Religionem ingreflurus, hanc anterius decem chœmosynam distributurum, & non aliam, Coronam Virginis non nisi flexis genibus recitaturum, validè promittat? Sanchez lib. 4. in decal. cap. 8. num. 47. Afferit, validè promittere; quia licet hæc vota sint conditionalia, excludantque alia bona: quia tamen indicet excludunt, sunt certè directè de bono honesto. Adde melius est, hæc bona ex obligatione facere, quam liberum esse in aliis, quæ fortè non sient. Castro Pal. t. 3. n. 1. d. 1.

¶ deinceps, c. 8. §. num. 16. affirmat invalidè promittere: quia cum in his votum hoc, & non aliud, ratus bdaum, immo nec aliud minus promittetur, & vult enim hic votum coronam non alio modo, nisi flexis genibus recensit elemosynam non nisi decem auctorum dare) immis- tetur in illis materia apta voto cum incepta, incepta enim materia est priuato faciendi bonum opus, v. g. priuato facultatis dicendi coronam Rando, vel deambulando, si forte non possit flexis genibus; priuato volendi dari elemosynam quinque auctorum, si non possit decem, vel velit vixi, &c. & consequenter invalidè, ex mox dicendis, sequenti, sic vobebitur.

Certe utraque sententia est probabilis; sed in hac sententia, ne error irrepatur, est aduertendum, non raro ut videtur esse immixtam materiam inceptam, cum non sit. Nam si quis voleat, v. g. ingredi hanc Religionem, & non aliam, quia indicat pro sua dispositione hanc omnium apostoliam esse ad famulandum Deo; non audebit dicere illam nulliter vovere, quia licet hoc votum vniuersum cum privatione strictrioris etiunculanque Religionis, tamen cum respectu talis persona alii strictror non sit, quid bonum coram Deo, ea voti materia non est immixta cum materia incepta, quare valebit Votum; Eodem ergo modo in similibus philosophandum peralit, genere est.

Non petendi dispensationem.

¶ Votum non petendi sine causa dispensationem voti faci, vel faciendi, validum pronuntio: quia ad prudenter pertinet, nolle sine causa à voti obligatione cun. At votum non petendi dispensationem absolute, nequam valere puto; Ita Sanch. loc. cit. c. 8. n. 2. 1. lego etiam Cato Pal. l. c. 5. §. 4. n. 4. quia impedit magis bonum, nempet libertatem petendi dispensationem, quæ aliquid necessaria, vel faltem valde utilis est voventi.

¶ Votum denique non petendi dispensationem non includere votum non petendi irritationem, vel communicationem, & contraria, probabilius negari potest, quia his sunt diversimodi; quorum unum qui vult, vovetque, non statim alterum vovisse presumendum est.

¶ V. De materia parum Voto apta, partim non item.

¶ Votus non votum ita est de materia que sit partim apta, partim incepta, v. g. partim possibilis, mala, indifferens, contra consilia, sine malo infecta, &c. partim possibilis, honesta, bona, sine bono affecta, &c. ita, inquam, ut indifferibilis per modum unius, sic potenter talis rei natura, vel sic te intendente, promissio, nullum est votum. Si indifferibiliter, & vera dividit materia possit, votum est validum, & obligans, quod partem aptam dimitat. Ita Sanch. lib. 4. in Dec. 10. a. n. 1. Cato loc. cit. p. 8. §. 2. n. 10. Vovet, v. g. quis construere Ecclesiam, non potest totam, non tenetur ad partem edificandam, quia indifferibiliter, & per modum unius tota Ecclesia promissa esse videtur; At si intenderit divi- fideliter, si minimus totam non posset, partem voluerit, ad hanc cenebitur. Ratio huius doctrinae est, quia vovens, dum indifferibiliter quid vovit, unum non promisit sine alio, promisit dum indifferibiliter.

Tota difficultas est, qua ratione id, quando clara non appetere voventis intentio, dignosei queat. Tres afferunt communiter conjecturæ.

2. Prima: Quando res ex natura sua est incepta dividi, per modum unius censetur promissa; quando est apta di- vidi, censetur promissa dividibiliter. Hinc quia elemo- syna est huius posterioris generis, qui promittit decem, nec potest nisi quinque, ad hanc obligatur: at quia iei- nium unius, dicitur prioris modi, qui non potest usque ad metitum à cibo abstineri, liber à Voto est.

3. Secunda conjectura desumitur ex usu loquendi, & communis affirmacione. Quare qui promisit nunquam

peccare, quia ex usu loquendi intelligi solet indifferibiliter, id est, nullo tempore velle peccare, cum id nō possit; siquidem ab eam etiam veniali peccato nemo potest se fenger liberare, ideo quamvis peccet aliquo tempore non peccare, vobis votum corruit.

4. Tertia conjectura dicitur ex illo principio: Acces- soriū sequitur principale, non contraria. Quare si pars principali voti est apta materia, licet pars accessoria sit incepta, obligabit vovens ad partem ad principalem: quia pars principialis, ut potest magis intenta, censetur absoluere promissa sine dependentia ab accessoriis; v. g. si quia vovis se peregrinari, cum Romā facio induitum, facio deficiente, reus erit peregrinationis, quia facci usus accessoriū sit. Excepit, nisi accessoriū sit tantū ponderis, ut merito apparat rem non esse absolute, sed cum illo accessoriū inseparabiliter promissam. Ut si quis promisisset die tam peregrinationem equestrem: certe dificiente equo, non teneretur ad pedestrem. Si vero pars principali est incepta voto, licet accessoria sit apta, ad nihil vovens obligatur: quia corrivit principali, non censetur accessoriū subsistere, cum per se accessoriū fuisse promissum non presumatur, nisi contrarium expressè fuerit intentum in vox. Quare in allato voto, si quis peregrinari non posset, non propterea obligaretur faciem induere, vel expensas itineris satisfacere, quia hæc sunt accessoria peregrinationis.

5. Quid primò, si materia initio fuit incepta, postea apta? Quid secundo, si contraria. Vnum ante responsum moneo, An materia sit voto apta, nōcne, non est dijudicandum ex tempore, quo votum emititur, sed ex tempore, quo emititur: certum est enim, si hoc se vovetas audire Missam, videndum esse, an precium, & matutino audire possis, quando est aptum tempus audiendi; non vero pro serotino.

6. Hoc monito, sit hæc regula Sanchez lib. 4. in Dec. cap. 9. n. 4. Pro casu, quo initio materia fuit incepta, postea apta; nec clara est intentio voventis. Votum non valeret; nisi quando incepit fuit ex aliqua circumstantia accidental, & Voto extrinseca. Exemplum clarius regulam explicabit: Si vovetas non ingredi domum quampiam nullo bono fine motus, etiam deinde adveniat bonus finis, in illo, v. g. transmigret puella petitulum tibi afferens; non obligaris voto, quia illud votum initio fuit invalidum ob materiam tum voto incipiavit quod initio fuit invalidum, tractu temporis non conualescit.

Verum si vovetas, dum es in mari, vel dum es excommunicatus, audire, v. g. Missam per annum, obligaris ad Missam, remoto excommunicationis, vel maris impenitentia: quia hoc votum valet pro suo tempore habili; illa enim circumstantia maris, & excommunicationis, licet reddiderint votum inceptum, pro tempore, quo existebant: tam ut post extrinseca voto, & accidentia, votum pro tempore apto, nequam invalidaverunt. Cum igitur huius voti executio tractum successivum habeat, implerique remotis illis circumstantiis possit, omnino debet.

7. Iam vero pro votis, quorum materia initio fuit apta, deinde evasit incepta. Regula sit huiusmodi: Quando fit incepta omnino, & in perpetuum, extinguiri omnino votum, quando autem fit incepta ad tempus, suspendi votum pro eo tempore, unde redeunte aptitudine, redire & votum. Ratio Regula est, quia pari passu procedit obligatio voti, cum aptitudine materiae. Quare si vovisti non ingredi illam domum ob peculiarem puellam ibi comorantem, si ea vitam absolvit, absolvitur & tuum votum, si autem eadem dicitur ab ea domo per annum, & deinde redat, votum tuum suspenditur, nec obligat per illum annum, obligabit postea.

8. Quando si votum fuit pro hac determinata puella, v. g. Berta, advenietque in eam dominum alia, v. g. Lucretia: licet afferat idem, vel etiam magis periculum ad illam dominum non extenditur votum, quia intentio voventis non fuit universalis ad omne periculum, ut

N. 3. suppo

supponimus, sed ad illud ex hac individua persona dimanans.

9. Quid, si votum sit disiunctum, cuius una pars cadat in materiam aptam, altera in ineptam? ut si quis ita voleat: *Ego promitto Deo vel me fui a murum, vel me Religionem ingressum: Ego promitto religionem ingredi, vel me furer, vel ut Deo serviam: Vovo vel te occidere, vel me per aliquot dies jejunaturum, & similia: Respondeo dannum esse non absimilem regulam; videndum enim est, an disiunctio cadat in duplum illam materiam, vel finem, necne. Si cadat in utramque, alicuius est votum, quia existente una parte mala, utraque pars mala erit, cum malum ex quoconque defecit, quare voti materia esse non potest. Quod si disiunctio non cadat in utramque partem, sed determinat intendatur una pars, altera vero solum sit apposita, ut conditio, valabit votum quadam illam partem determinatam, si aliunde apta vota est. Exempli clarior evaderet doctrina. Sit, qui sic voleat: *Promitto aliquid furiari, quo sim dives; & si furiari non possum, promitto me in Religionem ingressum. Vide hic adesse veloti duo vota. Alterum: Promitto furiari; & hoc invalidum est. Alterum: Promitto me Religionem ingressum, si furius non fuero, & hoc validum est; quia de re ex se bona, & omisso furti, est solum conditio.**

10. Quid denique, si votum idem disiunctivè emitatur, quia vobens nescit, quænam materia apta sit votu; ut si quis voveret se, vel daturum elemolynam anno sequenti, vel jejunaturum, quia nescit, an anno sequenti habeat pecuniam, quam pauperibus elargiatur? Respondeo, ad aliam partem possibilem obligari, nemini dubium sit, quia secundum adest virtualis voluntas se obligandi ad partem, quam voluntem inveniet: sic etiam muliercula voveret jejunium, ut cotinaret a Deo vel amasum, vel maritum, certè invalidum voveret ex modo dictis n. 9. at si ipsa ex ignorantia sic voveret, ut deinde à Confessario suo instruenda eligent id, quod bonum fuerit, virtualiter determinatam illam partem pertinentem ad maritum voveret, quare & validè.

s. V I. Quomodo Votum sit interpretandum.

1. **B**revis est Regula, fonsior petenda ex dictis *cum ex Iuramento, supra, cap. 3. §. 4.* Cùm Votum obliget solum secundum intentionem voventis, benignè, & non strictè erit interpretandum, & quanto minus possit gravet voventem. *Leg. Suarez lib. 4. de voto, c. 7. num. 8. & 9. Laym. lib. 4. de voto, c. 3. n. 5.* Quod si de ejus intentione non constet, presumendum est votum fuisse emissum, juxta id, quod requirit natura rei promissæ; de qua res ipsa non constet, presumendum erit juxta quod significant verba, quibus facta est promissio; & quidem secundum communem vsum loquendi, cum semper presumatur quis sua verba menti velle conformare, eadèmque juxta morem patrum proferre.

Affertur interpretatio aliquorum Votorum.

Votum Virginitatis.

2. Votum pueræ de virginitate perpetua, immò de virginitate, nisi expresse aliqua limitatio addatur non solum eam obligat ad recusandum primum actum turpem, sed omnes deinceps. *Ita S. Thom. quem citat, sequiturque Suarez loc. cit. n. 5. & 7 quia ex voto loquendi illud (vovo virginitatem) significat perpetuam Castitatem; quare amissa per primum actum virginitate, adhuc obligatur ad refusando omnes actus tum externos, tum etiam internos contra virtutem continentiae. Ita in nostra opere, de Confessione Panormitana, lib. 2. c. 7. §. 1. n. 4. & colligitur ex Suarez loc. cit.*

Votum Peregrinationis.

3. Votum Peregrinationis potest impleri per peregrinationem equestrum; sic Bonac. *disp. 4. q. 2. p. 6. n. 16.* hæc enim in omni rigore peregrinatio est, & sic minus gravatur voventis: ut item propter non absimilem rationem,

potest impleri per peregrinationem factam propter alii negotia, dum ad isti intentio volendi voto satisfacere.

Audiendi Missam.

4. Votum de audienda Missa impletur juxta, ac impleretur, si esset de precepto Ecclesiæ, hoc enim modo presumitur promitti: sic Suarez loc. cit. n. 14. Si vovisti audire Missam quotidie; censeo ex vi huic voti tibi die festivo satis esse vuam audire; quamvis hæc sit de precepto, quia intentio tua videtur solum fuisse, nullum transirem sine Missa.

Recitandi Rosarium.

5. Votum de recitando Rosario, absolutè intelligitur de tertia parte, quia hæc communiter Rosarium appellatur: sic Suarez loc. cit. n. 5. Sanch. loc. cit. n. 15. Rursum potest recitari cum socio alternatim, quia hic jam est voto apud nos communis: qui spud Hispanos, quia fortasse non adest, ideo Castro Pal. tom. 3. tr. 2. 5. d. 1. p. 12. num. 1, ejusmodi alternationis in eo voto adimplendo negavit. At sola mente recitari non poterit, quia oratio vocalis est in eo voto promissa.

6. Ingrediendi Religionem absoluere.

6. Votum, ingrediendi Religionem, vel suscipiendo Ordines sacros, non obligat ad castitatem, donec statu illi assumentis; scilicet plus nimio gravaret voventis, nec enim, illis si non assumentis, est emissum castitatis votum. Ita Val. 2. 2. d. 9. 6. p. 4. vers. aitque ex hoc quidem. An idem votum ingrediendi Religionis obligiter filium in necessitate patentem, fratrem, sororum, &c. vide apud Castro Pal. tom. 3. tr. 1. 6. d. 1. p. 7. §. 5. per totum.

Ingrediendi Religionem, si Pater consenserit.

7. Hoc votum tunc obligat, quando Pater id à filio sincerè proponente sciens, non contradicet. Ita Sanc. mon. citandus, non enim opus esse censeo, ut pater assensu positivum præbeat: quia ex communis more hic sensus ejus voti est: *Ingrediendi, nisi pater agere ferat, & contradicat.*

8. Quid, si prior contradixerit, sed deinde mutata voluntate consentiat: Dico tunc impletari esse conditionem, votumque obligare, iam enim abest contradictione.

9. Quod si contraria: hoc est, si consenserit, sed deinde, ante ingressum filii in Religionem contradicat? Aio votum non obligare, quidquid dicant Sanch. lib. 4. in Dec. cap. 2. 4. n. 14. Laym. lib. 4. tr. 4. c. 6. q. 2. quia non est, immo plena conditio juxta consensum voventis, qui volunt more Christiani patris vitare.

10. Quid denique, si vel antequam pater posset significare assensum, vel dissentium; vel antequam adveniat tempus ingressus, ipse pater moriatur: Dico votum obligare; quia solum, nisi aliud manifestè fuerit expressum, requirebatur, ne pater contradiceret, molestiamque patetur, quæ neg. jam nunc adest.

Lejunandi.

11. Votum jejunandi intelligitur de jejunio more Ecclesiastico, unde pro quoconque die voveris, licet tibi latet in ecclesiis vesci, ex Sanch. lib. 4. in Dec. c. 1. n. 5. quamvis Castro Pal. tom. 3. tr. 1. 5. d. 1. de voto p. 12. n. 18. neget, si votum fuit pro Quadragesima, vel aliis temporibus, in quibus ex consuetudine ab his abstinetur: ut que probabiliter: Si vovit qui jejunare in vigilia aliquius Sancti, quando hæc incidit in Dominica, potest, immo præstat jejunare die Sabbati, quia hæc translatio de more Ecclesiæ est. Nam propter eandem rationem, eum, qui per totum mensum jejunare vovit, non obligo Dominicis, nisi expresse etiam se pro illis obligaverit.

12. Si jejunium promissum violasti, carnem comeſſione

fronte, vel iterata comeditione, licet peccaveris, poteris
deinceps sapis comedere, quia iam jejunium illius
est impossibile redditum est; An vero, si serum carnes
comedes, contra votum pecces, controversia est. Negat
Sanchez in *Def. lib. 4. cap. 11. n. 142.* quia abstinentia a
carnibus et a debita ex vi solius votis jejunij accessoriè
ad illud, non vero per se, ut per distinctum præce-
sum iubetur in diebus jejuniorum Ecclesiæ: jejunio
votum impossibili per primam comeditionem carnium
relaxat, abstinencia ab illis non amplius vrgebis votiven-
tis. Affirmat *Suarez*, quia votum jejunij intelligitur
esse preceptum; haec autem ita præcipit jejunium, ut per
dilectum præceptum prohibeat carnes concedere pro qua-
mum hora. Hac, & alia Suarez satis probabiliter, ac
dilecti contrarium cle absurdissimum, & contra omnes
philosophos Sanchez in *Inst. multorum nobis* sit, ut etiam
in *Lyon*, lib. 4. tract. 4. cap. 3. n. 3. sententiam Sanchez
cum improbabilem reputant.

Vomit jejunandi in perpetuum, an obliget lex agnatus, vide infra, lib. 4. cap. 5. §. 9. n. 9.

13. Si quis omnibus exitis feriis, vel sabbatis profane, probabile est, si tunc inciderit Natalis Domini, pone a proprio fe fe contineat: Ita Molina t. 2. d. 2. lib. n. 3. fine, A. 70. lib. 11. cap. 20. quæf. 3. Fag. p. 1. lib. 1. t. 6. n. 6. quia est mos Ecclesiæ; si tamen expedit contrarium volunt, vel ex professione Religionis Christianæ expressioni æquivalerit id noverit. Sic Th. Sanch. lib. 6. in Dec. cap. 6. num. 20. Propter eandem rationem, qui voti in Vigilia epiflet Natalis Domini jejunare, potest veluti sefectionem solito majora sumere, nisi expedit, vel modo dicto æquivalenter rigorosum jejunium promulgit. Ita Th. Sanch. lib. 4. in Dec. cap. 11. n. 6. 5.

Abstinencia à vino.

14. Votum abstinenti à viso, etiam ad evitandam
obstatem, non prohabet ceruifiam, & familiam; quia haec
fons nisi diversa, & finis extrinsecus sub voti obligatio-
ne non eadit. Alia de hoc yoto mox afferam num. 15.
§ 17.

Leijanandi in pane & aqua: ubi, An Pastillijs esculentis,
vulgo Macherones, hoc jejunium violent?

15. Votum japonandi in pane, & aqua obligat sub mortali, ne aliquid comedas, vel bibas. Excipe parvitatem materie: qua certe in te nimis laxe mihi videatur. Calix Palmarum, d. i. p. 12. n. 21. dixit: dum docuit, votum abstinentiae a vino, obligare sub gravi culpa, ne bibatur, et quantitate, que vino temperata, tuncibus sufficeret pro una comedione; quasi ad innoxiem non obligatur. graviter: nimis, inquam, laxe. Si quis enim quater bibat vinos, quia de more mistum in prandio, temperata bibat, ergo sequitur, quod is, cui non licet vimum proprie- votum bibere, possit sine gravi culpa bibere bis, vel ter. H. non credo. Semel igitur modo dicto bibere, non puta-

...modus dicitur, & sic dicitur, p. 10.
...tum grave & pluries, putatum: Nec id durum videatur;
nam idem Castro Palpus, ibid. n. 19. nescio, an sibi repu-
gans, non multo ante dixit, sed supposuit, semel biben-
do vino, frangi jejunium promissum in pane, & aqua.
16. Quia pane, & aqua jejunare vorvit, si non pot-
est sic jejunare, obligabitur jejunare cum piscibus; si
autem cum his, vel similibus potest, obligabitur cum la-
cteis, & jejunium servare. Ratio est, quia accesserium
sequitur principale; non contra: cum igitur ex mente
communicare voventum (nisi aliud expresse intenda-
tur) in predictis promittatur principaliter jejunium; si
illud obseruari potest, debet. Contra verò si jejunare non
possit, non proprieta à predictis cibi, & etiam à car-
nibus te continere iubeo, quia abstinentia ab his acces-
sori ad jejunium fuit promissa. Ita Lzyman, lib. 4. tr. 4.
cap. 1. n. 3. propter sandom rationem, si vovens jejunium
in pane, & aqua, hora confusa alias cibos quadra-
finales adhibuerit, violando graviter votum, adhuc

tenet ad jejunium; quia jam remanet principale, scilicet jejunium, quod seruati potest. Dixa(nisi aliud expresse interdatur) nam si intendam te jejunare praeceps. Sub hac forma, sine vino, sine pascibus, &c. & non sub alia illa forma sed vel quamvis cum primo violata, ad aliam ex voti non obligaberis; quia illam vovisti, non aliam.

17. Sed quid, si vinum biberis, atque adeo quae ad hanc circumstantiam notum violaveris, licet ibi tibi sine novo peccato, vinum jterum, jterumque potare, posito, quod alio in contrarium exprimit non intendere? Affirmat Sanchez lib. 4. in decap. 11. num. 41. quia pax abstinentiam vini semper violatam redditur pro illo die impossibili dicta abstinentia. Negat Castro Palauus tom. 1. tract. 15. d. p. 12. n. 19. quia intentio voventis videtur adtraxisse jejunio abstinentiam vini pro singulis horis totius diei: Ego absenter Sanchio, si sermo sit de coto jejunandi in pane, & aqua: Castro Palau autem, si de coto abstinendi eo die à vinojnam in his duebus votis, licet videatur magna affinitas, quia tamen in altero est negatio bibendi vinum, quæ est nalignantis natura, in altero est affirmatio bibendi aquam; videtur adesse non spemenda diversitas, quam pro doctioribus innuisse sit fatis.

18. Huc facit sequens casus: Voveram ego per omnes sextas ferias solum panem comedere, & item voreram in Vigilia B. Aloysii panem non comedere, sed verò res alias, ciceras, fabas, lentes, immixtis & pīces, &c. incidit autem hoc anno Vigilia Beati in sextam ferianam, quid agam; sive enim solum panem, sive lola esculentam comedam, contra alterum ex votis faciam. Respondeo, haec in re non puto attendendum ad prioritatem temporis emissi voti, quia tempus in Voto Deo factis videtur res valde extrinseca, neque ad intentionem ventis; supponimus enim hanc concurrentiam ipsum non prævidisse. Puto hunc obligari ad ponendum, quod Deo gratius existimabitur. Sicut enim, si tibi duo promisi, gemmam, v.g. pretiosam, & mediocrem picturam, quæ ab amico expectabaris, deinde ab eodem non possum obtinere utrumque, sed alterutrum, quem malueris certè gemmam eligere debeo, que tibi in re maiore, quam possim satisfaciam: ita videatur in casu nostro.

19. *Vetum, quid Deo erit gratius in re, de qua agimus, ubi utrumque jejuniū ad eadem virtute abstinentia procedit, nec ad excellentiorem actum recurrit possumus? Respondo. Credit quidam, jejuniū sine pane esse gratius Deo; quia in genere abstinentia rigidius est, quam jejuniū cum solo pane. Non assentior, puto enim esse rigidius jejuniū in solo pane, quam jejuniū in cæteris. Nam ego potius eligem, five ad incitandum palatum, five ad nutritionem, comedere pisces, ciceres, lentes, pulces varias, variisque fæccaro condita, fructusque cum libertate diversos, praescrīp̄tū pro uno tantum die; quam unum aridum, siccum, insipidum, nullo obſtrūc̄tū associatum panem. Merito ego aſtero grainis esse Deo jejuniū in solo pane, quam jejuniū cum libertate in cæteris.*

Sed quid si vovens advertisset, cum vovit, ad utrumque jejunium, ad quod obligabitur? Relp. aliqui cum Sylv. 2. Volum 2. q. 17. ad utrumque, si potest, quia utrumque promisit, nate nihil comedat. Alij cum Vasp. de jejun. d. 243, respondent ad neutrum, quia satis diversum jejunium est, nihil comedere, quod certe vovens non videtur vovisse? quam jejunium sine pane, & jejunium cum ceteris, quia promisit.

Dico congruentius loqui Piores, quia nisi vovens

Dic congenitam appetitum
amenst fuit, dum vovit panem non comedere, & alia
esculentia non comedere, nihil comedere promisit. Id
ergo seruit, si potest; nam ceterum facile Superior dis-
pensabit, vel gravis debilitas consideratis voracis
vitibus iuste timenda excusabit.

20. Qui vovit jejunium in pane, & aqua, potest
comedere pastillos esculentos, quos Itali *Macheones*,
vel *Vermicellos* appellamus: nam, si in illos, dum co-
quuntur, parum olei, & amaraci paucula frondes infun-
ditur.

supponimus, sed ad illud ex hac individua persona dimanans.

9. Quid, si votum sit disiunctum, cuius una pars cadat in materiam aptam, altera in ineptam? ut si quis ita voveat: *Ego promitto Deo vel me furarum, vel me Religionem ingressarum: Ego promitto religionem ingredi, vel me furar, vel ut Deo serviam: Voveo vel te occidere, vel me per aliquot dies jejunaturum, & similia: Respondeo dannum esse non absimilem regulam; videndum enim est, an disiunctio cadat in duplum illam materiam, vel finem, necne. Si cadat in utramque, alicuius est votum, quia existente una parte mala, utraque pars mala erit, eten malum ex quoconque defecit, quare voti materia esse non potest. Quod si disiunctio non cadat in utramque partem, sed determinat intendatur una pars, altera vero solum sit apposita, ut conditio, valabit votum quadam illam partem determinatam, si aliunde apta vota est. Exempli clarior evaderet doctrina. Sit, qui sic voveat: *Promitto aliquid furari, quo sim dives; et si furari non possum, promitto me in Religionem ingressarum. Vide hic adesse veloti duo vota. Alterum: Promitto furari; & hoc invalidum est. Alterum: Promitto me Religionem ingressarum, si furar, non fueri, & hoc validum est; quia de re ex se bona, & omisso furti, et solum conditio.**

10. Quid denique, si votum idem disiunctivè emitatur, quia vovens nescit, quænam materia apta sit voto; ut si quis voveret se, vel daturum elemolynam anno sequenti, vel jejunaturum, quia nescit, an anno sequenti habeat pecuniam, quam pauperibus elargiatur? Respondeo, ad aliam partem possibilem obligari, nemini dubium sit, quia secundum adest virtualis voluntas se obligandi ad partem, quam possibiliter inveniet: sic etiam muliercula voveret jejunium, ut cotinaret a Deo vel amasum, vel maritum, certè invalidum voveret ex modo dictis n. 9. at si ipsa ex ignorantia sic voveret, ut deinde à Confessario suo instruenda eligent id, quod bonum fuerit, virtualiter determinatam illam partem pertinentem ad maritum voveret, quare & validè.

s. V I. Quomodo Votum sit interpretandum.

1. **B**revis est Regula, fonsior petenda ex dictis cum ex Iuramento, supra, cap. 3. §. 4. Cum Votum obliget solum secundum intentionem voventis, benignè, & non strictè erit interpretandum, & quanto minus possit gravet voventem. *Leg. Suarez lib. 4. de voto, c. 7. num. 9. Laym. lib. 4. de voto, c. 3. n. 5.* Quod si de ejus intentione non constet, presumendum est votum fuisse emissum, juxta id, quod requirit natura rei promissæ; de qua res ipsa non constet, presumendum erit juxta quod significant verba, quibus facta est promissio; & quidem secundum communem vsum loquendi, cum semper presumatur quis sua verba menti velle conformare, eadèmque juxta morem patrum proferre.

Affertur interpretatio aliquorum Votorum.

Votum Virginitatis.

2. Votum pueræ de virginitate perpetua, immo de virginitate, nisi expresse aliqua limitatio addatur non solum eam obligat ad recusandum primum actum turpem, sed omnes deinceps. *Ita S. Thom. quem citat, sequiturque Suarez loc. cit. n. 5. & 7 quia ex voto loquendi illud (vovo virginitatem) significat perpetuam Castitatem; quare amissa per primum actum virginitate, adhuc obligatur ad refusando omnes actus tum externos, tum etiam internos contra virtutem continentiae. Ita in nostra opere, de Confessione Panormitana, lib. 2. c. 7. §. 1. n. 4. & colligitur ex Suarez loc. cit.*

Votum Peregrinationis.

3. Votum Peregrinationis potest impleri per peregrinationem equestrum; sic Bonac. disp. 4. q. 2. p. 6. n. 16. hæc enim in omni rigore peregrinatio est, & sic minus gravatur voventis: ut item propter non absimilem rationem,

potest impleri per peregrinationem factam propter alii negotia, dum ad isti intentio volendi voto satisfacere.

Audiendi Missam.

4. Votum de audienda Missa impletur juxta, ac impleretur, si esset de precepto Ecclesiæ, hoc enim modo presumitur promitti: sic Suarez loc. cit. n. 14. Si vovisti audire Missam quotidie; censeo ex vi huic voti tibi die festivo satis esse vuam audire; quamvis hæc sit de precepto, quia intentio tua videtur solùm fuisse, nullum transirem sine Missa.

Recitandi Rosarium.

5. Votum de recitando Rosario, absolutè intelligitur de tertia parte, quia hæc communiter Rosarium appellatur: sic Suarez loc. cit. 8. n. 5. Sanch. l. c. 13. n. 15. Ruris potest recitari cum socio alternatim, quia hic jam est voto apud nos communis: qui spud Hispanos, quia fortasse non adest, ideo Castro Pal. tom. 3. tr. 2. 5. d. 1. p. 12. num. 1, ejusmodi alternationis in eo voto adimplendo negavit. At sola mente recitari non poterit, quia oratio vocalis est in eo voto promissa.

Ingrediendi Religionem absoluere.

6. Votum, ingrediendi Religionem, vel suscipiendo Ordines sacros, non obligat ad castitatem, donec statu illi assumentis; scilicet plus nimio gravaret voventis, nec enim, illis si non assumentis, est emissum castitatis votum. Ita Val. 2. 2. d. 9. 6. p. 4. vers. aitque ex hoc quidem. An idem votum ingrediendi Religionis obligiter filium in necessitate patentem, fratrem, sororum, &c. vide apud Castro Pal. tom. 3. tr. 1. 6. d. 1. p. 7. §. 5. per totum.

Ingrediendi Religionem, si Pater consenserit.

7. Hoc votum tunc obligat, quando Pater id à filio sincerè proponente sciens, non contradicit. Ita Sanc. mon. citandus, non enim opus esse censeo, ut pater assensu positivum præbeat: quia ex communis more hic sensus ejus voti est: *Ingrediendi, nisi pater agere ferat, & contradicat.*

8. Quid, si prior contradixerit, sed deinde mutata voluntate consentiat: Dico tunc impletari esse conditionem, votumque obligare, iam enim abest contradictione.

9. Quod si contraria: hoc est, si consenserit, sed deinde, ante ingressum filii in Religionem contradicat? Aio votum non obligare, quidquid dicant Sanch. lib. 4. in Dec. cap. 24. n. 14. Laym. lib. 4. tr. 4. c. 6. q. 2. quia non est, immo plera conditio juxta consensum voventis, qui volunt more Christiani patris vitare.

10. Quid denique, si vel antequam pater posset significare assensum, vel dissentium; vel antequam adveniat tempus ingressus, ipse pater moriatur: Dico votum obligare; quia solum, nisi aliud manifestè fuerit expressum, requirebatur, ne pater contradiceret, molestiamque patetur, quæ neg. jam nunc adest.

Lejunandi.

11. Votum jejunandi intelligitur de jejunio more Ecclesiastico, unde pro quoconque die voveris, licet tibi latet in vesci, ex Sanch. lib. 4. in Dec. c. 1. n. 53. quamvis Castro Pal. tom. 3. tr. 1. 5. d. 1. de voto, p. 12. n. 18. neget, si votum fuit pro Quadragesima, vel aliis temporibus, in quibus ex consuetudine ab his abstinetur: ut que probabiliter: Si vovit qui jejunare in vigilia aliquius Sancti, quando hæc incidit in Dominica, potest, immo præstat jejunare die Sabbati, quia hæc translatio de more Ecclesiæ est. Nam propter eandem rationem, eum, qui per totum mensum jejunare vovit, non obligo Dominicis, nisi expresse etiam se pro illis obligaverit.

12. Si jejunium promissum violasti, carnem comeſſione

tione, vel literata comeditione, licet peccaveris, poteris
deinceps sapientia comedere, quia iam remanet principale, scilicet
jejunium, quod seruari potest. Dixi (nisi aliud expressè
intendatur) nam si intendam te jejunare præcisus. b. hac
forma, sine vino, sive pascibus, &c. & non sub alia illa
forma sed, quamvis cum primo violata, ad aliam ex vi
voti non obligaberis, quia illam vovisti, non aliam.

17. Sed quid, si vinum biberis, aique ad eum quæd
hanc circumstantiam votum violaveris, licet ibi tibi
sine novo peccato, vimum jterum, jterumque potare,
posito, quod alio in contrarium expressè non intendes?
Affirmat Sanchez, quia votum jejunij intelligitur
Ecclesiæ, hac autem ita præcipit jejunium, ut per
eum præceptum prohibeat carnes concedere pro qua-
cumque hora. Hæc, & alii Suarez satis probabilitate, ac
fieri contrarium eis abdissimum, & contra omnes
sibilios Sanchez instat multorum nobis, ut etiam
in Layn, lib. 4, trah. 4, cap. 3, n. 3, sententiam Sanchez
non improbatum reputant.

Votum jejunandi in perpetuum, an obligat sexagesima-
tis, vide infra, lib. 4, cap. 5, §. 11, n. 9.

18. Si votum quis omnibus festis feris, vel Sabbatis
ejunare, probabile est, si tunc inciderit Natalis Domini,
post jejunio se contineat: Ita Moltria t. 2. d. 2. 2. n. 3.
In Azoz, lib. 11, cap. 20. quæst. 3. Fag. phil. 5. 4. lib. 1.
t. 6. n. 3. quia is est mos Ecclesiæ; nisi tamen expressè
conatur intendenter, vel ex professo Religio, (hac
eum expellere aequivalit) id noverit. Sic Th. Sanchez
lib. 6. cap. 6. num. 20. Propter eandem rationem, qui
votum in Vigilia ejusdem Natalis Domini jejunare, poteris
Vespere refractionem solito majorera sumere, nisi
terperte, vel modo dicto aequivalente rigorosum jeju-
num promiseris. Ita Th. Sanchez, lib. 4. in Dec. cap. 11. n. 6. 5.

Abstinencia vino.

14. Votum abstinentiæ à vino, etiam ad evitandam
ebrietatem, non prohibet ceruicem, & similiam; quia haec
sunt lata diversa, & finis extrinsecus sub voti obligatio-
nem non cadit. Alia de hoc voto mox afferam num. 15.
§. 1.

Iejunandi in pane & aqua: ubi? An Pastillæ esculentis,
vel Macherones, hoc jejunum violent?

15. Votum jejunandi in pane, & aqua obligat sub
mortali, ne alio comedas, vel bibas. Excipe parvitatem
materie: quia certe in aliis nimirum laxè mihi videtur. Castro
Palus t. 3. trah. 5. d. 1. p. 12. n. 2. dixisse, dum docuit votum
abstinentiæ à vino, obligari sub gravi culpa, ne bibatur
& quantitate, que vino temperatæ. Itembus sufficeret
pro una comedere; quasi ad majoræ non obligatur
graviter: nimis, inquam, laxè. Si quis enim quater bibat
vino, quia de more mistum in prandio, temperatæ
bit, ergo sequitur, quod is, cui non licet vinum propter
votum bibere, possit sine gravi culpa bibere bis, vel ter.
Non credo. Semel igitur modo dicto bibere, non puta-
tem gravis, plurimes, putare: Nec id durum videatur;
nam idem Castro Palus, lib. n. 19. n. 1. n. 1. scilicet, an sibi repu-
gnam, non multò ante dixit, seu supposuit, semel biben-
do vino, frangit jejunum promissum in pane, & aqua.

16. Qui in pane, & aqua jejunare vovit, si non pos-
sunt sic jejunare, obligabitur jejunare cum pascibus; si
non cum his, vel similibus potest, obligabitur cum la-
tènvis jejunum seruare. Ratio est, quia acceleriorum
sequitur principale; non contra: cum igitur ex mente
committenter voventer (nisi aliud expressè intenda-
tur) in prædictis promittatur principaliter jejunium; si
illud obseruari potest, debet. Contraria verò si jejunare non
possit, non propterea a prædictis cibi, & etiam à car-
nibus se contineat iubeo, quia abstinentia ab his acce-
lerior ad jejunium fuit promissa. Ita Layman, lib. 4. tr. 4.
cap. 1. n. 3. propter eandem rationem, si vovens jejunium
in pane, & aqua, hora consueta alios cibos quadra-
finas adhibuerit, violando graviter votum, adhuc

Sed quid si vovens advertisset, cum vovit, ad utrumque
jejunium, ad quod obligabitur?

Reip. aliqui cum Sylv. v. Vorum 2. q. 17. ad utrumque,
si potest, quia utrumque promisit, mare nihil comedat.
Alij cum Vafp. de jejun. d. 2. 4. 3. respondent ad neutrum,
quia satis diversum jejunium est, nihil comedere, quod
certe vovens non videatur vovissi: quia jejunum sine
pane, & jejunum cum cæteris, quia promisit.

Dico congruentius loqui Priores, quia nisi vovens
amens fuerit, dum vovit panem non comedere, & alia
esculentia non comedere, nihil comedere promisit. Id
ergo seruere, si potest; nam cæterum facile Superior dis-
pensabit, vel gravis debilitas consideratis voventis
viribus iustè timenda excusabit.

20. Qui vovit jejunum in pane, & aqua, potestne
comedere pastillos esculentos, quos Itali Macherones,
vel Vermicelles appellamus: nam, si in illos, dum co-
quuntur, parum olei, & amaraci paucula frondes infun-

N datur

dantur, gratos se palato exhibeunt; cùmque ex alia parte concedamus omnes solum esse veniale, propter parvitudinem materie, tam exigua additione non violandum mortaliter sic esse jejuniū, videbitur alicui. Quid, si neque hæc addantur sed meri vermicelli, & similes aqua cocti comedantur?

Respondeo: quamvis hoc posterius sit concessu facilius, tamen utrumque puto esse contra ejusmodi votum. Ratio dicitur ex interpretatione communī sic votentium, qui dum jejuniū votent in pāce, & aqua, solo pane se fore contentos promittent, nisi expressè aliud intendant: at illa, quamvis ex simili farina, quā pāces, compacta edulia longè aliud sunt in vī humano, quā panis. Illud facile indulgeo, ut panem possit quis aquā coquere; quia sic non se extrahit ab vītate pāne: quā sicut posset illum ad prūnas affare, affāsque turnesci, quod nemo negat; sic poterit aquā elixare, elixatunque comedere.

Abstinētiā Carnibus.

21. Qui votit abstinētiā carnibus, pōret comedere lacticiniā, quia hæc non veniunt in communī loquendi more, nomine carnū. Propter cādēm rationē, qui votit abstinētiā lacticiniā, videtur possē carnibus vesici, & ita putat Sā v. Votum n. 25. Sanchez d. cap. 11. num. 46. Sed non assentior, quia ex communī hominū existimatione, qui se prohibet lacticiniā, prohibet & carnes seu supponit carnū prohibitionē: & certè mirum est, hominem tunc non posse comedere ova, posse gallinām tacite (nisi exp̄lē contrarium intendatur) in voto abstinētiā lacticiniā, involuitur promissio abstinētiā carnibus, non vēdō contrā. De abstinētiā carnis accessoriē ad vōtū jejuniū. Vide n. 12.

§. VII. De Voto ēi indeterminata.

1. Votum de materia indeterminata, sive primū quoad quantitatem ut: Vovo elemosynā, non designando quantam; sive secundū quoad qualitatem, ut: Vovo dolium vīni, non discernendo cuius bonitatis, sive tertīū quoad individuātē, ut: Vovo dare in elemosynā vnum ex his duobus fēris, hinc, vel illum equum, &c. Votum, inquam, de re indeterminata validum est, & licetum; quia indeterminata non tollit bonitatem materie, sed solum obligat votantem, ut illam decernat. Sed ecce difficultas, qua ratione ea determinari in ipsa executione debet?

2. Dico primū, quoad priora dū, ita determinari debere, ut secundū regulam s. procedētiā datam, quād minus pōret, votant gravetur, usum tamen loquendi, & votant intentionē semper p̄trō oculis habendo. Ita Valentia 2.2. dīp. 6. quēst. 6. pūnt. 4. quēst. 3. Azor. 5. parte. lib. 11. cap. 20. quēst. 2. & 40. Bonacina tomo 2. dīp. 4. quēst. 2. de voto, p̄nūl. 6. num. 12. & 31. aliquē. Poterit igitur minimā, insinuāque, prout valuerit, eligere: Dīxi (Vsum loquendi, & intentionē p̄trō oculis habendo) p̄diligenter enim adverte, quod & Doctores advertunt l. Nummis, ff. de legātis 3. & nōs supra lib. 1. cap. 3. §. 7-2. Legatum. & v. Votum, monimus in legatis; tacitū ipsi voto interdum determinationē involvi, verbi gratia, si calicem vōteas, certē argenteum, non vēdō viliorū materie debes quia ex usū loquendi, dum vōtes Calicem, pro Missa celebranda vōtes, qualis est ad minimum argenteū quoad cupam. Pari modo, si votāsti panem, oleum, &c. non potes quācunque viliissima, sed quā vīlū communī solent convenire.

3. Vinum pro celebrandis Missis votit quidam dāndū singulis diebus Patribus Capucinis, atque hoc Votum in hæredes transmisit: qui (ut assolēt) sui genitoris letatē oblitū, vinum dabant insimā qualitatē: interrogatus ego de hæredum obligatione, eisdem monui, Votum Patris nō servari, nisi bonū vinum, ac Sa-

cificio dignū ministrarent, hoc enim tacitē promisi, ex communī ipso, Pater.

4. Dico secundū, quād tertīū indeterminatē, non individuātē; possē votantem, quod libuerit, eligere. Quia dōm̄ quis itā promisi, tacitē voluit non unā partē determinatē promittere, sed liberē offere, quam voluerit. Si quando alterutrum ex his ante electionē p̄tāceat, an, quod superēt, integrē debet, variā Doctores Dividendum putant, Sanchez lib. 4. in Dec. cap. 13. num. 19. & Molina, tom. 2. de iust. d. 270. vers. quando res una; integrē dāndū docet Bonacina d. 4. de voto, q. 1. art. 6. num. 34. & Castro Palau tomo 3. tr. 15. dīp. 1. p. 11. num. 26. illi, quia res remanēt non erat tota addicta: sed solum veluti pars; hi, quia sensus promissiōis videtur hic: Dābo eāquā, v. g. quem habebō ex his duobus vītrumque probabile.

CAPUT XVI.

De Obligatione Voti.

1. Non obligat Votum. Prīmū, si cēst ex naturā rei. Secundū, si ex lapsū temporis. Tertiū, irritatio. Quārdū, dispensatio. Quintū, commutatione, de quibz ea, quā magis sunt necessaria, in sequentibz ex placabuntur.

§. 1. De cēssatione Voti ex naturā rei.

1. Cēssat veluti ex naturā sua Votum, Prīmū, quando materia promissa, sive in re, sive secundū prudētē hominū existimationē, diversa notabilitē sit. Ita Valentia 2.2. dīp. 6. quēst. 6. p. 4. vers. eo igitur modo, Sanchez lib. 4. in Decalog. ap. 2. num. 20. Ratio est, quia illam promisiōis votant, non vēdō diversam.

As sint mutatae circumstantiae in eo, qui votit castitatem, vel Religionem, si multos, vel aliquos annos vixit vxorū, disputat amicissimus Tancreda, p. p. q. mor. tr. 3. de Voto, dīp. 1. quēst. 5. si, an nimis benigne, qui legit, ex pendas.

Diversa autem sit, quando notabiles difficultates supervenient, vel de novo quid simile cognoscitur, ex parte ipsius materie promisiōis; quare est periculum vītæ, honoris, gravis alicuius danni. Sic Suarez lib. 4. de Voto, cap. 10. num. 1. tunc enim res videtur transire in aliū statū moraliter diversum, quem votant, nequaquam promisiō.

Dixi (de novo cognoscatur) nam si, non obstante illo periculo cognito, adhuc votāsti, obligaris promisiōis, quia res pro tē non est mutata: solum erit periculum, an honestum fuerit, cum eo vītæ verbi gratia, periculō votare, atque adēdā, an votum valuerit: Sanē in tēdūm valere, quando virtuti consonum est, tali periculō se exponere, certum est, ut accidit forē Carthūnū, votant, nunquam, ne in infirmitate quidem, carnes comedere.

2. Cēssat secundū, cessante causa finali, non vēdō expulsa: sic Sanchez loco citato, num. 42. Azor. parte 1. 1. 1. cap. 15. quēst. 14. fine cuius non subsistēt, nec subsistēt promissio. Quād si finis principalis sit duplex, videndum est, utrumq. divisibiliter, an indivisibiliter uterque fuerit intentus, & inde vigorem voti cognoscet, ut supra cap. 13. n. 12. & 13. innumius fatis.

Hinc, si votāsti dare elemosynā Petru pauperi, & hic dīces evasit: Si cādēm votāsti ad finem imētrandi salutē absētiōi Illo, & hic mortuus erat, quando votum emittēbas; Si ad finem liberādi captivū à servitū, & hic non inventāt fūsile captivū, vel ante tuū votū ad libertatem fugā se vindicasse; Si ad finem adīcendi Ecclesiam, atque hæc propter hæreticos, v. g. invenientes, adīcari non concedatur; ad nihil teneris; siquidē causa finalis tui voti nequaquam subsistit.

Notā